

VÉG RÓBERT LÁSZLÓ

MŰSZAKI OKTATÁS SZEREPE A „B” KATEGÓRIÁS JÁRMŰVEZETŐ KÉPZÉSBN

FUNCTION OF TECHNICAL TRAINING IN DRIVER’S EDUCATION OF CATEGORY „B”

A közúti gépjárművezető képzés területén az utóbbi években lényeges jogszabályi változások történtek, amelyek meghatározzák a képzés feltételrendszerét és a vizsgarendszert egyaránt. A műszaki oktatás jelentős része az elméleti képzés során teljesül és a számítógépes teszt alapú vizsgálóval többnyire véget is ér. A műszaki oktatás fontosságát alátámasztja, hogy a jelen kori nagy teljesítményű és nagy menetsebesség elérésére alkalmas járművekkel történő közlekedéskor egy műszaki hiba bekövetkezte, vagy az azokat megelőző hiba jelenségek fel nem ismerése ugyanolyan gyorsan baleset forrásává válhat, mint egy közlekedési szabály be nem tartása. A cikk elhelyezi és értékeli az oktatásban és a közlekedésben betöltött szerepének megfelelően a műszaki oktatást és rámutatni a meglévő hiányosságokra. Kulcsszavak: gépjármű, közlekedés, műszaki, oktatás, képzés

---

In recent years in the range of driver’s education of public roads there were essential changes in laws that have come into effect, which determine both the system of conditions of education and the system of exams. Significant part of technical training is realized in the course of theoretical training and it mostly ends by the test basing on computer. Importance of technical training shows that when we run a vehicle, reaching today’s suitable highpowered and high-speed engines, there could be appeared some kind of technical error or lack of unrecognition its previous appearance could result the same source of an accident as abandoning of a traffic regulation. This places and evaluates the technical training in accordance with the education and traffic pointing out its defects. Keywords: vehicle, traffic, technical, education, training

---

1. A járművezetés személyi és tárgyi feltételei

A közúti közlekedésben résztvevőkre vonatkozóan sok előírás található, úgymint személyi feltételek, tárgyi feltételek, és olyanok is, amelyek

---

együtt teljesülnek, vagyis a járművezetőnek a járművel kapcsolatos előírásai, végrehajtandó feladatai.

A közlekedésben résztvevőkre vonatkozó általános rendelkezések közül kiemelnék egy meghatározó pontot, amely kimondja, hogy: „aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon”. [1]

A többi pont is lényeges, de semmi nem lehet fontosabb, mint a közlekedésben aktívan és passzívan résztvevők biztonsága, ezért a műszaki oktatásnak szerepét is ennek a szempontnak a szem előtt tartásával vizsgálom.

A személyi feltételek meghatározzák, hogy járművet az vezethet, aki:

- a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes engedéllyel rendelkezik, és a jármű vezetésétől nincs eltöltve;
- a jármű biztonságos vezetésére képes állapotban van;
- a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt nem áll, és szervezetében nincs szeszes ital fogyasztásából származó alkohol. [2]

A személyi feltételek egy általános leírásnak tekinthetők, mert ezeknek a feltételeknek a teljesülése esetén még nem biztosított a balesetmentes közlekedés. Egy pillanatnyi figyelmetlenség, vagy egy műszaki hiba bekövetkeztének nem kellő időben történő felismerése gyorsan baleset forrásává válhat. A KRESZ előírja, hogy „a jármű vezetője, mielőtt a járművel a telephelyről (így különösen a garázsból) elindul, köteles a kormány-berendezés, a fékberendezés, a gumibroncsok, valamint a kötelezően előírt világító- és fényjelző berendezések állapotát (működését), továbbá a hatósági jelzés(ek) [rendszám(ot)ta(ák)] meglétét, állapotát — az adott körülmények között indokolt módon — ellenőrizni.” [3]

A problémát az jelenti, hogy az adott körülmények közötti indokolt mód, nem egy korrekt, konkrét feladatot jelentő meghatározás, és ez így mindenkinek mást- és mást jelenthet. Valamennyi gépjármű vezetőjének minden pillanatban rendelkeznie kell a 24/2005. (IV.21.) GKM rendelet 7. számú melléklet C) fejezetben meghatározott, a gépjárművek vezetéséhez szükséges ismeretekkel, jártassággal és magatartással, amely szerint, képesnek kell lennie a vezetőnek:

- a forgalmi veszélyhelyzeteket felismerni és felmérni azok veszélyességének mértékét;

- megfelelő mértékben az irányítása alatt tartania a járművet, hogy ne okozzon veszélyes helyzeteket és az ilyen helyzetben megfelelően tudjon reagálni;
- a közúti közlekedés szabályait betartani;
- a járműben minden jelentősebb műszaki meghibásodást észlelni, különösen azokat, amelyek biztonsági veszélyforrást jelentenek, és azokat megfelelő módon meg tudja javíttatni;
- számításba venni a vezetői magatartást befolyásoló minden tényezőt¹;
- a többiek iránti tiszteletadással elősegíteni valamennyi közúti közlekedő, különösen a leggyengébbek és a legvédtelenebbek biztonságát. [4]

Nem könnyű dolog minden jelentős műszaki meghibásodást felismerni, még egy gyakorlott vezetőnek sem, pedig a rendelet szerint ezt a képességet el kell érnie a tanulónak a forgalmi vizsgáig. Ha a gépjárművel történő elindulás előtt a járművezető nem tudja megállapítani, hogy a gumibroncsban a levegőnyomás nem megfelelő, vagy pedig nincs meg az előírt gumibroncs profilmélység akkor ezzel a kerékkel nem tud biztonságosan részt venni a forgalomban, és a jármű úttartása nem lesz megfelelő, végső soron akár baleset forrása is lehet, ha lesodródik az útról, vagy elveszti a vezető az uralmát a jármű felett.

2. A „B” járműkategóriás képzés célja, feladata

A tanfolyam célja a jelentkezőket olyan járművezetőkké képezni, akik képesek önállóan, biztonságosan, kulturáltan, a szabályokat betartva, a környezetet kímélve közlekedni, és a megszerzett vezetői engedély birtokában járművezetőként szerzett tapasztalataikat felhasználva továbbfejlődni.

A tanfolyam feladata olyan ismeretek tanítása, amely lehetővé teszi:

- a közlekedés zavartalanságának elősegítése érdekében a jogszabályok helyes alkalmazásának az elsajátítását;
- a közúti közlekedésben rejlő veszélyek felismerését és helyes megítélését;

---

¹ Például: alkohol, fáradtság, gyenge látás.

-
- a jármű feletti uralom birtokában a folyamatos és biztonságos közúti közlekedést és az elsődlegesen kialakuló veszélyhelyzetre a megfelelő módon való reagálást;
  - a közlekedési partnerek biztonságának szem előtt tartását;
  - a jármű jogszabályban előírt ellenőrzését, a közlekedésbiztonságot veszélyeztető műszaki hiba felismerését és a továbbhaladás lehetőségéről való helyes döntést. [5]

3. A szerkezeti és üzemeltetési ismeretek tantárgy követelményrendszere

A tantárgy oktatásával meg kell alapozni a jármű biztonsági ellenőrzését, az összefüggések megvilágításával elő kell segíteni a gépjármű technikai kezelésének későbbi hatékony elsajátítását. Ismereteket kell adni a gépkocsik szerkezeti felépítéséről és működéséről. A környezet védelmével kapcsolatos feladatokra minden téma oktatása során ki kell térni. A tantárgy oktatása során a közlekedési hatóság által előírt tantárgyi útmutatóban foglaltakat kell maradéktalanul betartani, mert a vizsgáztatás is ezen ismeretek számonkérésére épül. A „B” kategóriára vonatkozó tantervi és vizsgakövetelmények részletesen kifejtik az oktatás során bemutatandó tananyagot, amely több oldalon keresztül sorolja fel a témaköröket.

A tanfolyam előírt óraszámait a 24/2005. (IV.21.) GKM rendelet 3. számú melléklet 3.2.1. számú pontja írja elő, ezek a hallgatók számára a kötelező oktatási időt jelentik. Tantermi oktatás esetén az alapismeretek tantárgyainak összes kötelező (vagy annál több) óraszámán belül az egyes tantárgyak oktatására fordítandó órák számát a közlekedési hatóság által kiadott tanterv figyelembevételével az iskolavezető határozza meg. A képző szerv az előírtnál magasabb óraszámokban is meghatározhatja a képzést. A tanfolyamok kívánatos időtartama eltér az előírt óraszámoktól, és szükségessé teszi a hallgatók önálló, tanórán kívüli tanulását. A megtartott kontaktórák többnyire nem elegendőek a teljes tananyag elsajátítására.

A szerkezeti és üzemeltetési ismeretekből mindössze 51 kérdés szerepel a kérdésbankban, és a vizsgán sem képez önálló számítógépes „tesztlapot”, hanem csak be van építve a közlekedési ismeretek tesztekbe,

annak a végén található öt műszaki kérdés. Mivel nem önálló vizsgatárgy, ezért is hajlamosabbak a képzőszervek csekély fontosságot tulajdonítani neki.

A tankönyv, amelyből a hallgatók tanulnak, viszonylag megfelelő terjedelemben foglalkozik a műszaki ismeretekkel, de az 51 kérdésre a választ akkor is meg lehet tanulni, ha a tankönyvet elő sem vesszük, mindössze párszor be kell gyakorolni a tesztek és akkor biztosan sikerülni fog a vizsga.

Ez a megoldás gyors, költséghatékony, de egyáltalán nem teljesíti a közlekedési hatóság elvárását, hogy meg tudja alapozni a jármű biztonsági ellenőrzését, amit majd készség szinten fog elsajátítani a hallgató. [6]

4. A szerkezeti és üzemeltetési ismeretek tantárgy vizsgáztatásának előírásai, követelményei

A közúti gépjárművezetők vizsgáztatásának formájával kapcsolatban olyan formát kell választani, amellyel ellenőrizhető, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a meghatározott témakörök előírt ismeretével. Kérdéseket kell feltenni a közúti biztonsággal összefüggő mechanikai szempontokra.

„A vizsgázónak képesnek kell lennie észlelni a leggyakoribb meghibásodásokat, különösen a kormány-, a felfüggesztés és a fékrendszerben, a gumibroncsokban, a fényjelzőkben és az irányjelzőkben, a fényszórókban, a visszapillantó tükrökben, a szélvédőben és az ablaktörlőkben, a kipufogórendszerben, a biztonsági övekben és a hangjelző berendezésben.

Ismernie kell a gépjárműhasználat környezetre gyakorolt hatásaival kapcsolatos szabályokat (a hangjelző berendezések megfelelő használata, mérsékelt tüzelőanyag-fogyasztás, korlátozott károsanyag-kibocsátás).”²
[7]

Mivel ezen tantárgynak a biztonsági üzemeltetést kell megalapoznia, ezért elengedhetetlen ez utóbbi ismeret követelményeinek a megismerése. Az elméleti vizsgán enyhén javuló megfelelési arány tapasztalható az utóbbi évben, de ez nagyrészt az emelkedő vizsgadíjaknak tudható be. [8]

---

² Az összes járműkategória elméleti vizsgáira vonatkozik.

---

5. A biztonsági ellenőrzési ismeretek oktatásának és vizsgztatásának követelményrendszere

A jármű gyakorlati oktatását két fő részre bontjuk, ez az alapoktatás és a főoktatás. Az alapoktatás a jármű feletti uralom elsajátításából áll, a főoktatásba a jármű forgalmi vezetési feladatai tartoznak. A jármű biztonsági ellenőrzésének oktatása során különböző ellenőrzési feladatokat kell végrehajtani. Az ellenőrzési feladatok részletesen fel vannak sorolva a tantervben, és sok kidolgozott vizsgatételsor is található a megjelent szakkönyvekben. [9]

Külön tárgyi feltételei nincsenek, a biztonsági ellenőrzési ismeretek oktatása azon a járművön történik, amelyiken a tanuló a gyakorlati vezetési feladatait végrehajtja. Az oktatást a gyakorlati oktató végzi. A vizsgázónak bizonyítania kell, hogy rendelkezik a személygépkocsi biztonságos közlekedéséhez szükséges ellenőrzési ismeretekkel. Végre kell tudnia hajtani a közúti közlekedés szabályaiban előírt indulás előtti ellenőrzéseket, a gépkocsi szerkezeti felépítését a feladatok megoldásához szükséges mértékben ismernie kell. A biztonsági ellenőrzési feladatok közül mindenki számára kötelező a gumiabroncsok, a kormányberendezés, a világító- és jelzőberendezések, a fékberendezés és a rendszám-tábla ellenőrzése. A vizsgázónak a feladatok végrehajtása közben meg kell állapítania az egyes biztonsági berendezések megfelelőségét, illetve hibáját, a megállapításokat néhány mondattal indokolni kell.

A vizsga során ügyelni kell arra, hogy sikertelen a vizsga, ha a vizsgázó:

- a feladatok elvégzéséhez nem rendelkezik kellő ismerettel³ és jártassággal⁴;
- a feladatokat nem hajtja végre;

---

³ Ismeretnek nevezzük a tanulás segítségével a valóságról szerzett tények, információk, fogalmak, törvényszerűségek és elméletek összességét. Az a tanuló, aki valamely tananyagot az ismeret szintjén sajátított el, képes az adott fogalmat, tényt, információt felismerni, felidézni, elmondani. [11]

⁴ Jártasságon új feladatok, problémák megoldásának képességét értjük, ismereteink alkotó felhasználása útján. A jártasságok, mivel az ismeretek alkalmazásának, s további ismeretek megszerzésének lehetőségét rejtik magukban, az iskolai tudás igen fontos rétegét jelentik. [12]

- figyelmetlenségből, vagy hozzá nem értésből kárt okozna;
- balesetveszélyes helyzetet teremt;
- megszegi a munkavédelmi rendelkezéseket. [10]

6. Összefoglalás

Az autósiskolák a képzés során a hangsúlyt a közlekedési ismereteknek szentelik, és csak annyi időt fordítanak a műszaki ismereteknek amennyi minimálisan szükséges, vagyis hogy eredményes vizsgát lehessen letenni. A képzésre adható óraszámot a rendelet csak minimumban határoolja be, tehát elvileg lehetséges több órát fordítani a tananyag elsajátítására, de a jelenlegi versenypiacon, ez csak elméleti lehetőség, valóságban megoldhatatlan probléma. A különböző szabályozások nagyon pontosan meghatározzák, hogy mit kell tanítani, és a hallgatónak milyen tudásszintre kell eljutnia, de ez véleményem szerint nem tud teljesülni ilyen rövid ráfordított idő alatt. Az elméleti ismeretekre és minimális gyakorlatra kell alapozni, egy olyan készség szintű ismeretet, mint a járművezetés, ami főleg gyakorlati alkalmazásokból áll.

Felhasznált irodalom

- [1] 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól. I. Rész: Bevezető rendelkezések.
A közlekedésben résztvevőkre vonatkozó általános rendelkezések.
3. § (1) bekezdés (C) pont.
- [2] 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól. I. Rész: Bevezető rendelkezések.
A járművezetés személyi feltételei. 5. § (1) bekezdés.
- [3] KRESZ a közúti közlekedés szabályai és a legfontosabb kiegészítő rendeletek. Budapest: Business Media Magyarország Kft.
Transport Média divízió, 2013. ISBN: 978 963 9518 43 8
- [4] 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól. 7. sz. melléklet, C) a gépjárművek vezetéséhez szükséges ismeret, jártasság, magatartás.
- [5] Nemzeti Közlekedési Hatóság Tantervi és vizsgakövetelmények a „B” kategóriás járművezető-képző tanfolyamok számára.
Budapest: Nemzeti Közlekedési Hatóság Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatal Képzési és Vizsgáztatási Főosztály, 2012. 4. p.
- [6] Kotra Károly: KRESZ könyv személygépkocsi-vezetők részére.
A KFF által: 327/2/2004. iktatószámon jóváhagyott oktatási segédlet. Püspökladány: KOTRA Kft., 2012.
ISBN: 978-963-87575-8-6. 191-238. p.
- [7] 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól. 7. sz. melléklet 2.1.7. pont.
- [8] Ipolyi-Keller Imre: Járművezető-képzés és –vizsgáztatás: 2010 számokban. Közlekedésbiztonság, a Nemzeti Közlekedési Hatóság szakmai lapja 2011/1. Budapest: Cre-Vision Kft., 2011.
ISSN: 2062-6916. 74-75. p.

- [9] Duró Tamás: Mit is kell(ene) tudni az autóvezetési vizsgán.
A könyv a szerző magánkiadásában jelent meg, 2005.
ISBN: 963-460-709-8. 16-25 p.
- [10] 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet a közúti járművezetők és a közúti közlekedési szakemberek képzésének és vizsgáztatásának részletes szabályairól. 8. sz. melléklet. 7.2.5. a. pont a) bekezdés.
- [11] Sz-Lukács János: Didaktikai alapfogalmak. Egyetemi vázlat.
<http://goliat.eik.bme.hu/~szlukacs/alapfog.doc>
Letöltés ideje: 2013.09.09.
- [12] Dr. Molnár György: Didaktikai alapfogalmak. Egyetemi vázlat.
http://goliat.eik.bme.hu/~molnargy/Didaktika_1_EA_vazlat.pdf
Letöltés ideje: 2013.09.09.

